ECLI:LV:AT:2018:1130.11096014412.3.L

Lieta Nr. 11096014412, SKK-476/2018

Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2018.gada 30.novembrī

Tiesa šādā sastāvā: senatores Anita Poļakova, Aija Branta, Inguna Radzeviča

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /pers. D/ un viņa aizstāvja Bruno Liberta kasācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas 2018.gada 27.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2016.gada 5.decembra spriedumu

[1.1] **/pers. D/**, personas kods /personas kods/,

atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc 177.panta trešās daļas un attaisnots.

Cietušā/pers. F/ kaitējuma kompensācijas pieteikums atstāts bez izskatīšanas.

[1.2] Pirmstiesas kriminālprocesā /pers. D/ celta apsūdzība pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas par to, ka viņš ar viltu ieguva svešu mantu un tiesības uz šādu mantu (krāpšana) lielā apmērā.

[2] Ar Rīgas apgabaltiesas 2018.gada 27.marta spriedumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurores Ladas Bogojavļenskas apelācijas protestu un cietušā /pers. F/ apelācijas sūdzību, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2016.gada 5.decembra spriedums atcelts.

[2.1] /pers. D/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts, piemērojot Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 1.punktu, ar naudas sodu 15 minimālo mēnešalgu jeb 6450 *euro* apmērā.

No /pers. D/ cietušā /pers. F/ labā piedzīta kaitējuma kompensācija par mantisko zaudējumu 66 900 *euro*.

Cietušajam /pers. F/ kaitējuma kompensācija par morālo aizskārumu nav noteikta.

[2.2] Ar apelācijas instances tiesas spriedumu /pers. D/ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas par to, ka viņš ar viltu ieguva tiesības uz svešu mantu un svešu mantu (krāpšana) lielā apmērā.

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apelācijas instances tiesas konstatētajos apstākļos.

2002.gada 8.oktobrī starp /pers. D/ kā pircēju un /pers. F/ kā pārdevēju tika noslēgts nekustamā īpašuma − dzīvokļa /adrese/, kadastra numurs /numurs/, – pirkuma līgums. 2002.gada 11.oktobrī pirkuma līgums tika atcelts ar atcēlēju līgumu, kas stājās spēkā no tā parakstīšanas brīža.

/pers. D/ apzinājās, ka 2002.gada 8.oktobra pirkuma līgums starp viņu un cietušo /pers. F/ jau ir atcelts kopš 2002.gada 11.oktobra, un pirkuma maksa 10 000 Ls, kas tika samaksāta /pers. F/ saskaņā ar pirkuma līguma nosacījumiem, tika atdota /pers. D/ pilnībā, kā arī izmantoja to, ka cietušais /pers. F/ laika periodā no 2003.gada 3.aprīļa līdz 2008.gada 15.augustam atradās apcietinājumā. 2005.gada 11.maijā /pers. D/ nolūkā iegūt tiesības uz svešu mantu tīši vērsās ar viltus prasības pieteikumu Rīgas šķīrējtiesā E. Birznieka-Upīša ielā 18, Rīgā, par pirkuma līguma izpildi un /pers. D/ tiesību atzīšanu uz /pers. F/ piederošo nekustamo īpašumu − dzīvokli /adrese/, kadastra numurs /numurs/–, noslēpjot faktu, ka pastāv atcēlējs līgums. Turklāt /pers. D/ maldināja Rīgas šķīrējtiesu par to, ka /pers. F/ vairākkārt tika lūgts izpildīt jau spēkā neesošā 2002.gada 8.oktobra pirkuma līguma saistības. Ar minētajām krāpnieciskajām darbībām /pers. D/ panāca to, ka 2005.gada 13.jūnijā Rīgas šķīrējtiesa pieņēma spriedumu par /pers. D/ īpašuma tiesību atzīšanu uz /pers. F/ piederošo nekustamo īpašumu − dzīvokli /adrese/ –, un tādējādi ar viltu ieguva tiesības uz svešu mantu.

Turpinot savas krāpnieciskās darbības, kas vērstas uz svešas mantas iegūšanu, un pamatojoties uz Rīgas šķīrējtiesas spriedumu, kas saņemts ar

viltu, 2005.gada 14.septembrī /pers. D/ vērsās Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā Lomonosova ielā 10, Rīgā, ar pieteikumu par izpildu raksta izsniegšanu Rīgas šķīrējtiesas 2005.gada 13.jūnija sprieduma piespiedu izpildei. 2005.gada 31.oktobrī /pers. D/ saņēma Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas lēmumu, pamatojoties uz kuru 2005.gada 22.novembrī ar Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneša lēmumu viņam tika nostiprinātas īpašuma tiesības uz cietušajam /pers. F/ piederošo nekustamo īpašumu – dzīvokli /adrese/, kadastra numurs /numurs/.

2005.gada 19.decembrī /pers. D/ pārdeva ar viltu iegūto cietušā /pers. F/ mantu – dzīvokli /adrese/, kadastra numurs /numurs/–, trešajai personai, saņēma par to 66 900 *euro* (47 017,32 Ls) un saņemto naudu izlietoja savām vajadzībām.

Tādējādi /pers. D/ ar viltu ieguva tiesības uz cietušā /pers. F/ mantu un cietušā mantu par kopējo summu 66 900 *euro* (47 017,32 Ls), tas ir, lielā apmērā.

[3] Par apelācijas instances tiesas spriedumu apsūdzētā /pers. D/ aizstāvis B. Liberts iesniedzis kasācijas sūdzību ar papildinājumu, lūdzot atcelt Rīgas apgabaltiesas 2018.gada 27.marta spriedumu pilnībā un izbeigt kriminālprocesu pret /pers. D/, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 377.panta 2.punktu.

Aizstāvis uzskata, ka apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 547.panta 2.punkta pārkāpumu un Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē. Kasācijas sūdzībā pausto viedokli aizstāvis pamatojis ar tālāk izklāstītajiem argumentiem.

[3.1] Lietā nav konstatētas darbības, kas veido Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvo pusi, kā arī nav konstatējama /pers. D/ vaina šādu darbību izdarīšanā.

[3.2] Atsaucoties uz Krimināllikuma 9.panta otro daļu, kurā definēts, kāds noziedzīgs nodarījums atzīstams par izdarītu ar tiešu nodomu, un krimināltiesību teorijā paustajām atziņām par nodoma veidiem, aizstāvis uzver, ka noziedzīgu nodarījumu, kas tika inkriminēts /pers. D/ – krāpšanu lielā apmērā –, var izdarīt tikai ar tiešu noteiktu nodomu.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka /pers. D/ tiešs nodoms iegūt svešu mantu apstiprinās ar viņa rīcību, iesniedzot patiesībai neatbilstošu prasības pieteikumu šķīrējtiesā. Tiesa, izdarot šādus secinājumus, nav noskaidrojusi būtiskus lietas apstākļus – proti, kurš izdomāja vērsties ar prasību šķīrējtiesā, zinot, kādi dokumenti tam ir nepieciešami, un kurš sagatavoja nepieciešamos dokumentus un sastādīja prasības pieteikumu šķīrējtiesai, formulējot prasības pamatu un priekšmetu.

[3.3] Atzīstot, ka aizstāvības liecinieču /pers. H/ un /pers. I/ liecības nav ticamas, jo šīs personas ir /pers. D/ tuvi radinieki, un, vienlaikus atzīstot par ticamām apsūdzības liecinieku /pers. J/, /pers. K/ un /pers. L/ sniegtās liecības, apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka visi apsūdzības liecinieki un prokurore studējuši vienā laikā un bijuši cietušā /pers. F/ kursabiedri Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē.

[3.4] Apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka apsūdzētais nav jurists, viņam nav nepieciešamo īpašību un speciālo zināšanu, lai izdarītu inkriminēto noziedzīgo nodarījumu. Proti, /pers. D/ nebija zināms, ka, lai sasniegtu konkrētu mērķi, viņam bija jāvēršas ar prasības pieteikumu Rīgas šķīrējtiesā un jālūdz, lai par šķīrējtiesas tiesnesi prasības izskatīšanai nozīmē tieši zvērinātu advokātu V. Kasjanovu. Apsūdzētajam nebija zināms, kādi dokumenti un pierādījumi jāiesniedz šķīrējtiesai, kā jāformulē prasības pamats un priekšmets, kā jāsastāda prasības pieteikums un kas jādara pēc šķīrējtiesas nolēmuma saņemšanas. /pers. D/ nesastādīja pieteikumu Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesai par izpildu raksta izsniegšanu Rīgas šķīrējtiesas 2015.gada 13.jūnija sprieduma izpildei.

[3.5] Nepamatoti noraidītas aizstāvības liecinieku liecības par to, ka prasības pieteikums šķīrējtiesai, kā arī visi pieteikumam pievienojamie dokumenti un pierādījumi tika sagatavoti juridiskajā birojā /adrese/, kur strādāja /pers. J/.

[3.6] Apelācijas instances tiesa atzina par ticamām apsūdzības liecinieku liecības, saskaņā ar kurām cietušajam nebija motīva slepus pārdot dzīvokli ar citu personu starpniecību, jo tas bija vienīgais cietušajam piederošais dzīvoklis un nevarēja tikt konfiscēts kriminālprocesā. Šāds tiesas secinājums ir pretrunā lietas faktiskajiem un juridiskajiem apstākļiem, jo visi aizstāvības liecinieki liecināja, ka dzīvoklis tika pārdots ar cietušā ziņu un pēc viņa lūguma – /pers. F/ nosūtīja viņus pie saviem kursabiedriem, lai tie sagatavotu dzīvokļa pārdošanai nepieciešamos dokumentus. Lai arī visi nepieciešamie dokumenti bija sagatavoti, /pers. F/ nereģistrēja dzīvokli uz sava vārda, lai dzīvoklim neuzliktu arestu un to nevarētu konfiscēt kriminālprocesā, kurā /pers. F/ bija apsūdzētā statuss.

/pers. D/ pats nevarēja reģistrēt dzīvokli uz cietušā vārda un vērsties šķīrējtiesā pret cietušo, kamēr dzīvoklis nebija reģistrēts uz /pers. F/ vārda. Būdama nopratināta pirmās instances tiesā, lieciniece /pers. N/ liecināja, ka viņa, pamatojoties uz cietušā izsniegto pilnvaru, kārtoja dzīvokļa privatizāciju un reģistrēšanu zemesgrāmatā. Kad dzīvoklis tika reģistrēts zemesgrāmatā uz cietušā vārda, /pers. N/ atdeva dzīvokļa dokumentus juridiskajā birojā /Nosaukums/ ielā, kur strādāja /pers. J/. Tikai pēc tam bija iespējams iesniegt prasību šķīrējtiesā.

[3.7] Apelācijas instances tiesa nepamatoti atzinusi, ka viltus izpaudās apstāklī, ka /pers. D/ nenorādīja prasības pieteikumā atcēlēja līguma esību un cietušā faktiskās atrašanās cietumā vietā norādīja cietušā deklarēto dzīvesvietu. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka apsūdzētais nekad nav atzinis un neatzīst atcēlēja līguma spēkā esību, savukārt Civilprocesa likuma 18.nodaļas saturs neuzliek /pers. D/ kā prasītājam pienākumu norādīt prasības pieteikumā atcēlēja līgumu, kuru viņš nekad nav atzinis. Uz atcēlēja līguma spēkā esību bija jānorāda atbildētājam, nevis prasītājam, jo prasītājam tikai jānorāda apstākļi un pierādījumi, kas pamato viņa prasību.

Turklāt apelācijas instances tiesa nepamatoti atzinusi, ka pirmās instances tiesai nebija jāsniedz civiltiesisks vērtējums par atcēlēja līguma spēkā esību vai neesību, bet bija jāvērtē līgums kopsakarā ar /pers. D/ celto apsūdzību, kā arī nepamatoti norādīja, ka atcēlēju līgumu likumā noteiktajā kārtībā nebija apstrīdējusi neviena no to parakstījušām pusēm. Tieši apgalvojums par atcēlēja līguma spēkā esību bija par pamatu /pers. D/ apsūdzībai. Galīgo spriedumu par to, vai atcēlējs līgums ir spēkā, var dot tikai tiesa Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, un šis jautājums nav izskatāms, iztiesājot krimināllietu abu zemāko instanču tiesās. Savukārt visas šaubas par to, vai dzīvokļa pirkuma līgums bija spēkā, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 19.panta trešo daļu ir jāvērtē par labu apsūdzētajam.

[3.8] Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa ir apmierinājusi pieteikumu par izpildu raksta izsniegšanu, pamatojoties uz Rīgas šķīrējtiesas 2005.gada 13.jūnija spriedumu, šis nolēmums nav pārsūdzēts un ir spēkā.

Ņemot vērā likuma „Par tiesu varu" 16.panta trešo un ceturto daļu, tiesa kriminālprocesā nav tiesīga atzīt vai apstrīdēt /pers. D/ un /pers. F/ veiktos civiltiesiskos darījumus. Tiesa nedrīkst neņemt vērā spēkā stājušos un neapstrīdēto tiesas nolēmumu par izpildu raksta izsniegšanu, ar kuru Rīgas šķīrējtiesas 2005.gada 13.jūnija spriedums tika atzīts un nodots izpildei. Norādīto pārkāpumu rezultātā nepareizi piemērots Krimināllikums un /pers. D/ nepamatoti atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas.

[3.9] Apelācijas instances tiesa nepamatoti noraidījusi liecinieces /pers. H/ un pārējo aizstāvības liecinieku liecības tādēļ vien, ka viņi ir /pers. D/ tuvi radinieki un paši guvuši labumu no apsūdzētā pretlikumīgām darbībām. Materiālu labumu gūšana nenozīmē, ka liecinieki sniedz tiesai nepatiesas liecības un šīs liecības nebūtu jāņem vērā.

[3.10] Apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 177.pantu, atzīstot, ka viltus var izpausties arī saistībā ar tiesisko attiecību spēkā esības novērtējumu, nevis tikai ar faktiem.

Atcēlēja līguma radītās tiesiskās sekas nav faktiskais apstāklis vai fakts, bet ir tiesiska attiecība, kuras pastāvēšana tiek noskaidrota, izdarot juridisku novērtējumu, nevis uztverot tās esību ar cilvēka uztveres spējām.

Atsaucoties uz juridiskajā literatūrā pausto viedokli, aizstāvis norāda, ka nepareizs apgalvojums par to, ka personai pieder kāds prasījums vai tiesības, nav maldināšana krāpšanas sastāva izpratnē. Savukārt tiesību esību var konstatēt tikai ar subjektīva juridiska novērtējuma palīdzību un to nevar konstatēt kā parastu realitātē pastāvošu faktu.

[3.11] Apelācijas instances tiesa kļūdaini uzskatījusi, ka konkrētajā lietā nav jāizdara atcēlēja līguma civiltiesisks novērtējums, jo, lai prezumētu, ka apsūdzētais, iesniedzot prasību šķīrējtiesā, nav paziņojis, ka ar atcēlēju līgumu atcelts nekustamā īpašuma pirkuma līgums, ir jākonstatē, ka atcēlējs līgums tiešām atcēla pirkuma līgumu, un /pers. D/ nebija pamata uzskatīt savādāk.

[3.12] Apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Civillikuma normas, kas regulē atcēlēju līgumu.

Civillikuma 1864.pants noteic, ka gadījumā, ja līguma noslēgšanai bijusi vajadzīga sevišķa forma, tad tāda pati forma ir jāievēro arī to atceļot. Šīs tiesību normas neievērošanas sekas ir atcēlēja līguma spēkā neesība.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka atcēlēja līgumā nav norādītas darījuma būtiskas sastāvdaļas un pieļautas citas juridiski svarīgas kļūdas.

Savukārt gadījumā, ja atcēlējs līgums nerada tiesiskas sekas, viltus nav iespējams.

[4] Par apelācijas instances tiesas spriedumu apsūdzētais /pers. D/ iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūgts atcelt Rīgas apgabaltiesas 2018.gada 27.marta spriedumu un atstāt negrozītu Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2016.gada 5.decembra attaisnojošo spriedumu.

/pers. D/ ieskatā, apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikumu, atzīstot viņu par vainīgu noziedzīgajā nodarījumā, kuru viņš nav izdarījis, turklāt par tādām darbībām, kuras nav sodāmas. Kasācijas sūdzībā pausto viedokli apsūdzētais pamatojis ar tālāk izklāstītajiem argumentiem.

[4.1] 2002.gada 8.oktobrī cietušais /pers. F/ pārdeva /pers. D/ dzīvokli /adrese/, Rīgā, par 10 000 Ls, apsolot atdot naudu un atcelt darījumu 2003.gada pavasarī. 2002.gada 11.oktobrī /pers. F/ krāpnieciskā ceļā saņēma /pers. D/ parakstu vienā no diviem atcēlēja līguma eksemplāriem, paskaidrojot, ka tādējādi viņš vēlas nomierināt savu sievu /pers. M/ (/pers. D/ māsu). /pers. F/ pats neparakstīja atcēlēju līgumu un atdeva līguma otro eksemplāru /pers. D/, savukārt naudu neatdeva. Arī atcēlēja līguma tekstā nav ietverta norāde par naudas atdošanu.

2003.gada aprīlī /pers. F/ tika aizturēts citā kriminālprocesā. 2005.gada aprīlī, kad lieta viņa apsūdzībā atradās tiesā, /pers. F/, atrodoties apcietinājumā un baidoties par dzīvokļa iespējamo konfiskāciju, palūdza /pers. D/ vērsties šķīrējtiesā, lai saņemtu dzīvokli. Prasību šķīrējtiesai sastādīja /pers. J/ atbilstoši /pers. F/ instrukcijām. Saskaņā ar šķīrējtiesas spriedumu /pers. D/ ieguva tiesības uz dzīvokli un vēlāk to pārdeva kā savu īpašumu.

[4.2] 2012.gada 16.janvārī /pers. F/ vērsās policijā pret /pers. D/, norādot, ka 2002.gada 11.oktobrī divu liecinieku klātbūtnē viņš esot atdevis /pers. D/ 10 000 Ls un parakstījis divus atcēlēja līguma eksemplārus, savukārt tas, ka /pers. D/ bija vērsies šķīrējtiesā un tā rezultātā saņēmis tiesības uz dzīvokli, viņam neesot bijis zināms. /pers. F/ pievienoja savam iesniegumam /pers. D/ prasības šķīrējtiesā oriģinālu ar /pers. D/ parakstu, taču bez šķīrējtiesas zīmoga – apsūdzētā ieskatā, šis apstāklis pierāda to, ka /pers. F/ komunicēja ar juristu /pers. J/, kurš sastādīja /pers. D/ prasību šķīrējtiesai, vadoties pēc /pers. F/ norādījumiem.

/pers. D/ norāda, ka 2005.gada aprīlī viņš parakstīja dažus prasības eksemplārus juristam /pers. J/, un vienu no šiem eksemplāriem /pers. F/ pievienoja savam iesniegumam policijai. Šis apstāklis ir pretrunā cietušā /pers. F/ pirmstiesas izmeklēšanā sniegtajām liecībām, ka viņam neesot zināms, kurš sastādīja prasību šķīrējtiesai. Savukārt apelācijas instances tiesa notiesājošajā spriedumā neuzskatīja par būtisku šīs prasības izcelsmi.

[4.3] Zemesgrāmatas izsniegtā izziņa apstiprina to, ka /pers. D/ 2005.gada aprīlī nav saņēmis izrakstu no zemesgrāmatas. Lietā ir noskaidrots, ka šo izrakstu saņēma /pers. F/ pilnvarotā persona, juriste /pers. N/, kura rīkojās atbilstoši /pers. F/ norādījumiem. Būdama nopratināta pirmās instances tiesā, lieciniece /pers. N/ liecināja, ka viņa bija nodevusi izrakstu no zemesgrāmatas juristam /pers. J/. Apsūdzētā ieskatā, norādītie apstākļi pierāda to, ka /pers. F/ zināja par /pers. D/ iesniegto prasību šķīrējtiesā 2005.gada pavasarī un ar savas pilnvarotās personas palīdzību piedalījās šīs prasības sagatavošanā.

Apsūdzētais uzsver, ka viņš nevarētu izdomāt šādu konsekventu rīcību, jo nav jurists. /pers. D/ nav maksājis par prasības izskatīšanu šķīrējtiesā un

viņš nebūtu varējis iesniegt prasību, jo viņam nebija izraksta no zemesgrāmatas, viņš to nebija saņēmis un tātad nav varējis to pievienot prasībai.

Lai arī /pers. D/ bija zināms, ka /pers. F/ attiecīgajā laikā atradās apcietinājumā, prasības tekstā tika norādīts, ka /pers. F/ atrodas komandējumā, jo šādu tekstu izdomāja /pers. F/ un jurists /pers. J/.

[4.4] Apsūdzības liecinieku /pers. K/ un /pers. J/, kuru klātbūtnē /pers. F/ dzīvokli /adrese/, 2002.gada 11.oktobrī esot atdevis /pers. D/ 10 000 Ls un tika parakstīti divi atcēlēja līguma eksemplāri, sniegtās liecības nav patiesas. Apsūdzētais nav apmeklējis norādīto dzīvokli 2002.gada 11.oktobrī un nav saņēmis atpakaļ 10 000 Ls, šos apstākļus apstiprina liecinieces /pers. H/ liecības, kura attiecīgajā laikā bija /pers. F/ sieva. /pers. D/ uzsver, ka gadījumā, ja nauda viņam tiktu atdota, /pers. F/ un /pers. J/, būdami juristi, obligāti būtu lūguši par to parakstīties. Liecinieku /pers. K/ un /pers. J/ parakstu uz atcēlēja līguma nav, un ieraksta par to, ka nauda atdota atpakaļ, arī nav.

[4.5] /pers. D/ vairākkārt rakstiski un mutiski informējis procesa virzītāju, ka pie viņa atrodas viens neparakstīts atcēlēja līguma eksemplārs. Lai arī šis apstāklis ir pretrunā ar cietušā /pers. F/ un apsūdzības liecinieku liecībām par to, ka bija parakstīti divi atcēlēja līguma eksemplāri, tas tika ignorēts. Arī apelācijas instances tiesa neuzskatīja par nepieciešamu, lai /pers. D/ iesniegtu tiesai šo neparakstītu atcēlēja līguma eksemplāru.

[4.6] Apsūdzētais uzskata par nepamatotu apelācijas instances tiesas spriedumā ietverto norādi, ka ar atcēlēju līgumu tika veiktas manipulācijas, jo izskatāmajā lietā netika veiktas salīdzinošas ekspertīzes. Turklāt lietā nav pierādījumu tam, ka 10 000 Ls būtu atgriezti /pers. D/ un darījums ar dzīvokli tika pabeigts 2002.gadā.

[5] Cietušais /pers. F/ iesniedzis iebildumus pret apsūdzētā /pers. D/ un viņa aizstāvja B. Liberta kasācijas sūdzībām, lūdzot tās noraidīt, bet Rīgas apgabaltiesas 2018.gada 27.marta spriedumu atstāt negrozītu.

Cietušais uzsver, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir likumīgs un pamatots, jo tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Turklāt Kriminālprocesa likuma 547.pants, uz kura pārkāpumu norādīts aizstāvja kasācijas sūdzībā, tika izslēgts ar 2013.gada 14.marta likumu „Grozījumi Kriminālprocesa likumā", kas stājās spēkā 2013.gada 1.aprīlī.

No kasācijas sūdzību satura izriet, ka pretēji Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas prasībām kasācijas sūdzību autori acīmredzami vēlējušies izvērtēt pierādījumus lietā no jauna.

Motīvu daļa

[6] Senāts atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas 2018.gada 27.marta spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā /pers. D/ un viņa aizstāvja B. Liberta kasācijas sūdzības noraidāmas.

[6.1] Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajā daļā noteikts, ka spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Tiesas spriedums ir tiesisks un pamatots, ja tas atbilst Kriminālprocesa likuma 512.panta nosacījumiem.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atbilst norādīto tiesību normu prasībām.

[6.2] Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa, iztiesājot krimināllietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus. Arī apsūdzētā /pers. D/ un viņa aizstāvja B. Liberta kasācijas sūdzībās nav izklāstīti tādi argumenti, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanai.

Atsaucoties uz konkrētiem lietā iegūtiem un tiesas sēdē pārbaudītiem pierādījumiem, apelācijas instances tiesa ir konstatējusi apsūdzētā /pers. D/ darbībās visas nepieciešamās un obligātās Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.

Pamatojoties uz lietā iegūtajiem, pārbaudītajiem un novērtētajiem pierādījumiem, apelācijas instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētā /pers. D/ vainīgums minētajā noziedzīgajā nodarījumā pierādīts ārpus saprātīgām šaubām.

[6.3] Senāts konstatē, ka apsūdzētā /pers. D/ kasācijas sūdzībā ir atkārtotas viņa liecības par inkriminētā noziedzīgā nodarījuma apstākļiem un viedoklis par šo apstākļu juridisko vērtējumu.

No apelācijas instances tiesas sprieduma redzams, ka apelācijas instances tiesa /pers. D/ liecības ir izvērtējusi un sniegusi par tām savu atzinumu.

/pers. D/ kasācijas sūdzībā nav ietverta norāde uz Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu viņa liecību vērtējumā.

[6.4] /pers. D/ kasācijas sūdzībā paustais apgalvojums par atsevišķu pierādījumu kļūdainu vērtējumu ir argumentēts ar kasācijas sūdzības autora subjektīvo viedokli par šo pierādījumu vērtējumu.

Senāts jau vairākkārt ir norādījis, ka pierādījumu atšķirīgs vērtējums, ja tiesa, vērtējot pierādījumus, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, nevar būt par pamatu tiesas nolēmuma atcelšanai.

[6.5] Senāts konstatē, ka /pers. D/ aizstāvja B. Liberta kasācijas sūdzībā ietvertā norāde uz Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā minēto Krimināllikuma pārkāpumu un viedoklis par Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva neesību /pers. D/ nodarījumā ir pamatots ar pierādījumu atšķirīgu vērtējumu.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa ir pamatojusi spriedumā izdarītos secinājumus ar tiesas izmeklēšanā pārbaudītiem pierādījumiem, kuru izvērtēšanā ievērojusi Kriminālprocesa likuma 128.-130.panta prasības.

[6.6] Pretēji aizstāvja kasācijas sūdzībā norādītajam apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi aizstāvības argumentus un apsūdzētā liecības par to, kura persona izvēlējās vērsties šķīrējtiesā un sagatavoja prasības pieteikumu.

Izvērtējot pierādījumus, apelācijas instances tiesa atzinusi, ka prasības pieteikums šķīrējtiesai tika sastādīts pēc /pers. D/ līguma, turklāt dokumenti prasības pieteikuma sagatavošanai tika nodoti pēc /pers. D/ māsas /pers. H/ iniciatīvas, nevis cietušā /pers. F/ līguma.

Tiesa atzinusi, ka apsūdzētā liecības par to, ka prasības pieteikums tika sastādīts pēc cietušā iniciatīvas, ne tikai neapstiprinās ar tiesas izmeklēšanā pārbaudītajām liecinieku liecībām, bet arī ir pretrunā ar paša apsūdzētā liecībām, kuras sniegtas konfrontēšanā ar cietušo.

Savukārt, izvērtējot /pers. D/ liecības par to, ka prasības pieteikumu sastādīja liecinieks /pers. J/, tiesa atzinusi, ka šāds apsūdzētā apgalvojums neapstiprinās ar citiem objektīviem pierādījumiem, izņemot liecinieču /pers. H/ un /pers. I/ liecībām, kuru ticamību tiesa argumentēti apšaubījusi.

[6.7] Pretēji aizstāvja kasācijas sūdzībā norādītajam apelācijas instances tiesa ir ņēmusi vērā apstākli, ka liecinieki /pers. J/, /pers. K/ un /pers. L/ ir bijuši pazīstami ar cietušo /pers. F/. Izvērtējot minēto liecinieku liecības kopsakarā ar citiem pierādījumiem, apelācijas instances tiesa atzinusi, ka šo liecinieku liecības apstiprinās ar citiem pierādījumiem, un liecinieku ieinteresētība lietas iznākumā nav konstatēta. Turklāt tiesa norādījusi, ka lieciniece /pers. L/ uz tiesas sēdi tikusi aicināta, apmierinot aizstāvības pieteikto lūgumu par minētās liecinieces uzaicināšanu liecību sniegšanai.

[6.8] Senāts konstatē, ka pretēji kasācijas sūdzībā norādītajam atzinumu par liecinieču /pers. H/ (/pers. D/ māsas) un /pers. I/ (/pers. D/ mātes) liecību ticamību tiesa ir pamatojusi ne tikai ar minēto personu radniecību ar apsūdzēto. No sprieduma satura redzams, ka apelācijas instances tiesa minēto liecinieču liecības ir vērtējusi kopsakarā ar citiem pierādījumiem, detalizēti pamatojot, kādās šo liecību daļās pastāv pretrunas ar citiem pierādījumiem un kādēļ šīs liecības nav ticamas, kā arī norādot uz savstarpējām pretrunām abu minēto liecinieču liecībās un to pretrunām ar apsūdzētā liecībām.

[6.9] Aizstāvja kasācijas sūdzībā norādītie argumenti par /pers. D/ zināšanām juridiskajos jautājumos, spējām sagatavot prasības pieteikumu, kā arī cietušā ieinteresētību prasības iesniegšanā un motīviem dzīvokļa atsavināšanai ir detalizēti izvērtēti apelācijas instances tiesas spriedumā. Pamatojoties uz tiesas izmeklēšanā pārbaudītu pierādījumu, tai skaitā apsūdzētā un liecinieču /pers. H/, /pers. I/ un /pers. N/ liecību, vērtējumu, tiesa atzinusi, ka prasības pieteikums šķīrējtiesai tika sagatavots un iesniegts, kā arī dzīvoklis atsavināts cietušajam /pers. F/ par to nezinot.

[6.10] Pretēji kasācijas sūdzībā norādītajam apelācijas instances tiesa ir norādījusi spriedumā, ka par pierādītām atzītajās /pers. D/ darbībās viltus izpaudies tādējādi, ka /pers. D/ pamatoja savu prasību šķīrējtiesai ar spēkā neesošo pirkuma līgumu un, droši zinot, ka /pers. F/ atrodas apcietinājumā, tādēļ nevar ierasties uz tiesas sēdi un sniegt paskaidrojumus, norādīja prasības pieteikumā, ka /pers. F/ izvairās no kontaktiem, slēpa viņa faktiskās atrašanās vietu un parakstītā atcēlēja līguma faktu.

[6.11] No apelācijas instances tiesas sprieduma redzams, ka tiesa, pamatojoties uz tiesas izmeklēšanā pārbaudītiem pierādījumiem, konstatējusi, ka abu pušu – /pers. D/ un /pers. F/ – parakstīts atcēlējs līgums atradās /pers. D/ rīcībā, un šo līgumu likumā noteiktajā kārtībā nebija apstrīdējusi neviena no to parakstījušām pusēm.

Ievērojot minētos atzinumus, apelācijas instances tiesa pamatoti secinājusi, ka pirmās instances tiesai, iztiesājot krimināllietu /pers. D/ apsūdzībā, nebija jādod civiltiesisks vērtējums par minētā atcēlēja līguma spēkā esību vai neesību.

Šādos faktiskajos apstākļos aizstāvja norādei par to, ka apelācijas instances tiesa, vērtējot dzīvokļa pirkuma darījumu un atcēlēju līgumu no civiltiesiskā viedokļa, ir nepareizi piemērojusi Civillikuma normas, nav juridiskas nozīmes par pierādītu atzītā /pers. D/ nodarījuma juridiskajā kvalifikācijā.

[6.12] Aizstāvja kasācijas sūdzībā ietvertā norāde uz Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas lēmuma par izpildu raksta izsniegšanu un Rīgas šķīrējtiesas 2005.gada 13.jūnija sprieduma spēkā esību kā šķērsli apsūdzības izskatīšanai un vainīguma konstatēšanai nav korekta, jo atbilstoši apsūdzībā norādītajam un apelācijas instances tiesā konstatētajam /pers. D/ panāca Rīgas šķīrējtiesas 2005.gada 13.jūnija sprieduma pieņemšanu ar krāpnieciskām darbībām, un tieši darbībās, ar kurām tika panākta šī sprieduma pieņemšana, izpaudās viltus pielietošana.

[6.13] Ievērojot minēto apsvērumu kopumu, Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587.pantu, tiesa

nolēma:

atstāt negrozītu Rīgas apgabaltiesas 2018.gada 27.marta spriedumu, bet apsūdzētā /pers. D/ un viņa aizstāvja Bruno Liberta kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

A. Poļakova A. Branta I. Radzeviča